

Justyna Zabawa

Wskaźnik marży odsetkowej a współczynnik wypłacalności na przykładzie polskiego sektora bankowego

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 45/2,
183-193

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JUSTYNA ZABAWA

*Wskaźnik marży odsetkowej a współczynnik wypłacalności
na przykładzie polskiego sektora bankowego*

Net interest margin and solvency ratio as exemplified by the bank sector in Poland

Wstęp

Ocena funkcjonowania polskiego sektora bankowego może zostać przeprowadzona z wykorzystaniem wielu metod. Można stwierdzić, iż obecnie jedną z popularniejszych jest analiza wskaźnikowa¹. Jej podstawę stanowią wielkości ujawniane przez instytucje bankowe w sprawozdaniach finansowych. Należy podkreślić, iż analiza wskaźnikowa dostarcza istotnych informacji kierownictwu podmiotów gospodarczych, a więc i banków, które wykorzystywane są do oceny efektywności, płynności oraz wypłacalności tych podmiotów.

W artykule podjęto próbę zbadania istnienia zależności pomiędzy podstawowymi wskaźnikami wykorzystywanymi w analizie wskaźnikowej banków. Stąd też założono zbadanie istnienia zależności pomiędzy bezpieczeństwem banku a jego efektywnością finansową. Przeanalizowano kształtowanie się wskaźnika marży odsetkowej oraz współczynnika wypłacalności w polskim sektorze bankowym. W tym celu wykorzystano dane finansowe pochodzące z bazy Bankscope oraz rocznych sprawozdań finansowych tych instytucji, natomiast stopień zależności pomiędzy analizowanymi zmiennymi zbadano przy użyciu współczynnika korelacji.

Należy zaznaczyć, iż dobór wskaźników nie został dokonany w sposób losowy. Współczynnik wypłacalności to obecnie jeden z podstawowych wskaźników infor-

¹ K. Kochaniak, *Efektywność finansowa banków giełdowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010, s. 56-67.

mujących o poziomie bezpieczeństwa banku, którego minimalna wartość została określona ustawowo. Natomiast wskaźnik marży odsetkowej stanowi jedną z głównych miar efektywności finansowej danej instytucji bankowej.

1. Znaczenia analizy wskaźnikowej w ocenie działalności banku

Znaczenie tradycyjnych wskaźników finansowych przejawia się w tym, iż kreują one wizerunek przedsiębiorstwa w otoczeniu zewnętrznym, a także ułatwiają pozyskanie środków niezbędnych do dalszego funkcjonowania i rozwoju². Badając znaczenie analizy wskaźnikowej w działalności podmiotu gospodarczego, jakim jest bank, należy również zwrócić uwagę na kryterium, w odniesieniu do którego owa analiza zostanie przeprowadzona. Jako najczęściej stosowane kryteria można w tym miejscu wymienić m.in.³:

- grupę banków – umożliwia ocenę wybranego banku na tle grupy, np. dany bank spółdzielczy na tle jednego zrzeszenia banków spółdzielczych,
- czas – pozwala dokonać oceny zachodzących w czasie zmian efektywności działania banku,
- plan banku – umożliwia przeprowadzenie porównania osiągniętej efektywności z uprzednio założonymi wartościami wskaźników.

Oprócz przedstawionych powyżej, najczęściej stosowanych kryteriów, w literaturze przedmiotu można również spotkać kryteria, które posiadają ograniczone zastosowanie. W tym miejscu można wskazać na zalecenia i wymagania regulacyjne. Innym rzadko stosowanym kryterium jest także to, które odnosi się do normatywnych wartości wskaźników. W odniesieniu do powyżej przedstawionych kryteriów ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej banku przeprowadzona jest z uwzględnieniem wskaźników, które można przypisać do czterech kolejnych grup⁴:

- 1) wskaźniki efektywności – określają sprawność działania banku⁵, umożliwiają udzielić odpowiedzi na pytanie: na ile efektywna ekonomicznie jest działalność danego banku,
- 2) wskaźniki płynności oraz wypłacalności – określają, czy bank jest w stanie regulować terminowo swoje zobowiązania oraz czy jest wypłacalny,
- 3) wskaźniki giełdowe – oceniające jak rynek wycenia daną instytucję finansową,
- 4) wskaźniki jakości aktywów – określają stopień bezpieczeństwa aktywów posiadanych przez bank.

² *Ibid.*, s. 56.

³ M. Iwanicz-Drozdowska, *Metody oceny działalności banku. Studia Finansowo-Bankowe*, Poltext, Warszawa 1999, s. 63.

⁴ *Ibidem.*

⁵ M. Capiga, *Efektywność jako kryterium oceny banku*, „Bank” 2002, nr 3, s. 48-51.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż w przypadku instytucji bankowych, efektywność finansową ocenia się z wykorzystaniem kolejnych grup wskaźników⁶: rentowności, marży, obciążenia wyniku finansowego, a także efektywności zatrudnienia. W ramach artykułu zostanie poruszona przede wszystkim problematyka dotycząca jednego ze wskaźników z grupy marż, jakim jest marża odsetkowa. Ponadto w artykule zostaną zaprezentowane zagadnienia związane z zastosowaniem współczynnika wypłacalności do oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej polskiego sektora bankowego.

3. Zastosowanie wskaźnika marży odsetkowej w ocenie działalności banku

Jak już zaznaczono, wskaźnik marży odsetkowej zaliczany jest do grupy wskaźników marży wykorzystywanych do oceny efektywności finansowej banków⁷. Wskaźnik ten jest jednym z podstawowych narzędzi analitycznych umożliwiających przeprowadzenie oceny działalności danej instytucji bankowej. Marża odsetkowa stanowi stosunek wysokości wyniku odsetkowego do wartości aktywów banku. Przy czym wysokość wyniku odsetkowego ustalana jest jako różnica pomiędzy przychodami z tytułu odsetek a kosztami odsetkowymi. Zatem wskaźnik marży odsetkowej opisywany jest następującym równaniem:

$$\text{marża odsetkowa} = \frac{\text{wynik odsetkowy}}{\text{aktywa}}$$

Należy również zaznaczyć, iż w niektórych pozycjach literatury, marża odsetkowa stanowi wysokość wyniku odsetkowego odnoszonego jedynie do wartości aktywów odsetkowych. Wówczas marża odsetkowa opisywana jest następującym równaniem⁸:

$$\text{marża odsetkowa} = \frac{\text{wynik odsetkowy}}{\text{aktywa odsetkowe}}$$

Przedstawione powyżej dwa sposoby wyliczania marży odsetkowej są stosowane w praktyce bankowej. Jednak drugie podejście wydaje się bardziej uzasadnione. Wynik odsetkowy stanowi pozycję rachunku zysku i strat i dotyczy danego roku obrotowego. Aktywa odsetkowe obliczane są na podstawie danych otrzymanych z bilansu banku. Stąd też ich stan powinien być wykazywany jako wartość średnia⁹. Do aktywów odsetkowych zaliczane są pozycje przedstawione w aktywach bilansu, w grupach:

⁶ M. Iwanicz-Drozdowska, *Zarządzanie finansowe bankiem*, PWE, Warszawa 2005, s. 70-77.

⁷ K. Kochaniak, *op. cit.*, s. 59.

⁸ M. Iwanicz-Drozdowska, *Metody oceny działalności banku*, *op. cit.*, s. 66-67.

⁹ E. Orechwa-Maliszewska, E. Worobiej, *Sprawozdawczość i analiza finansowa banku*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2008, s. 87.

II-VII. Ponadto należy zaznaczyć, iż istnieje możliwość dezagregacji wskaźnika wg kryterium podmiotowego, co umożliwi rozróżnienie marży odsetkowej od podmiotów: finansowych, niefinansowych oraz sektora budżetowego.

Należy zaznaczyć, grupa wskaźników marży obejmuje nie tylko wskaźniki związane z marżą odsetkową¹⁰. Wskaźniki marży można zbudować dla różnych pozycji pokazywanych w sprawozdaniu finansowym banku, jakim jest rachunek zysków i strat. W takim przypadku do obliczeń należy przyjąć w mianowniku wartość aktywów ogółem. Następnie na podstawie wartości poszczególnych pozycji pokazanych w rachunku zysku i start można wyliczyć¹¹:

- marżę dywidendy – jako relację wartości przychodów z tytułu akcji oraz udziałów do aktywów ogółem,
- marżę prowizyjną – jako relację wartości wyniku na prowizjach do aktywów ogółem,
- marżę handlową – jako relację sumy wielkości wyników na operacjach finansowych oraz operacjach wymiany do aktywów ogółem,
- marżę zapotrzebowania – jako relację wysokości kosztów działania oraz amortyzacji do aktywów ogółem,
- marżę ryzyka (rezerw) – jako relację wysokości salda rezerw do aktywów ogółem,
- marżę operacji nadzwyczajnych – jako relację wysokości wyniku na operacjach nadzwyczajnych do aktywów ogółem.

3. Wykorzystanie współczynnika wypłacalności w ocenie kondycji finansowej banku

Współczynnik wypłacalności, jak już uprzednio zaznaczono, stanowi obecnie jeden z podstawowych współczynników oceny kondycji finansowej instytucji banków. Ponadto zaliczany jest on, obok wskaźnika płynności w ujęciu bilansowym oraz wskaźnika płynności w ujęciu strumieniowym, do jednego z najczęściej stosowanych wskaźników z grupy dotyczących wypłacalności oraz płynności¹². Współczynnik ten, zwany również współczynnikiem adekwatności kapitałowej lub współczynnikiem Cooke'a, został wprowadzony w 1988 roku przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego zrzeszający przedstawicieli nadzoru bankowego z jedenastu krajów europejskich¹³.

Minimalna wartość współczynnika wypłacalności została określona w formie zapisu ustawowego. Zgodnie z art. 128 ustawy *Prawo bankowe* każdy bank zob-

¹⁰ M. Iwanicz-Drozdowska, *Metody...*, op. cit., s. 67.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibid.*, s. 73-75.

¹³ M. Capiga, *Określanie pozycji rynkowej banku komercyjnego*, [w:] K. Znaniecka (red.), *Finanse w procesie urynkwienia gospodarki*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach, Katowice 1994, s. 41.

wiązany jest utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%, a bank rozpoczynający działalność operacyjną na poziomie co najmniej 15% w pierwszym roku działalności, a w kolejnym roku – przez okres 12 miesięcy – na poziomie co najmniej 12%¹⁴.

Zgodnie z uchwałą nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego¹⁵ współczynnik wypłacalności banku obliczany jest w procentach jako pomnożony przez 100 ułamek, którego:

- 1) licznikiem jest wartość funduszy własnych powiększona o kapitał krótkoterminowy;
- 2) mianownikiem jest pomnożony przez 12,5 całkowity wymóg kapitałowy.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż kapitały (fundusze) własne, które występują w bilansie banku, są kategorią prawa bilansowego i są wykazywane wg reguł określonych ustawą o rachunkowości oraz rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Inną kategorią są natomiast fundusze własne, których konstrukcję określa ustawa *Prawo bankowe* oraz odpowiednie uchwały Komisji Nadzoru Finansowego. To właśnie one są wielkością ustalaną dla celów nadzorczych i określane jako regulacyjny kapitał własny.

Zatem, w analizowanym kontekście, przez fundusze własne należy rozumieć:

- 1) fundusze podstawowe banku, w tym: fundusze zasadnicze banku, pozycje dodatkowe funduszy podstawowych, pozycje pomniejszające fundusze podstawowe;
- 2) fundusze uzupełniające banku w kwocie nieprzewyższającej funduszy podstawowych banku, w tym: kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych, pozycje określone przez Komisję Nadzoru Finansowego w celu bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem w banku oraz pomniejszenia funduszy uzupełniających określone przez KNF.

Natomiast wymogi kapitałowe (zgodnie z uchwałą nr 380/2008 KNF) obejmują:

- 1) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego,
- 2) łączny wymóg kapitałowy z tytułu następujących ryzyk rynkowych: walutowego, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych oraz ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- 3) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta,
- 4) łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- 5) łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- 6) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

¹⁴ Art. 128 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku *Prawo bankowe* (Dz.U. 1997, Nr 140, poz. 939 z późniejszymi zmianami).

¹⁵ Uchwała nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008.

Zatem im wyższy poziom współczynnika, tym dana instytucja bankowa wykazuje większe bezpieczeństwo. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż zbyt wysoka wartość analizowanego współczynnika może świadczyć o mniejszej zdolności do wypracowania wysokiej efektywności, co w dłuższym horyzoncie czasowym wpływa niekorzystnie na sytuację podmiotu i może spowodować obniżenie jego bezpieczeństwa¹⁶.

Należy podkreślić, iż wypłacalność banku, której miarą jest współczynnik wypłacalności, oznacza długoterminową zdolność regulowania zobowiązań, również w przypadku wystąpienia strat¹⁷. Ponadto wypłacalność stanowi element oceny danej instytucji bankowej w kontekście bezpieczeństwa jego funkcjonowania. Jak już zaznaczono, analiza wypłacalności podmiotu, jakim jest bank, bazuje na współczynniku wypłacalności. Należy jednak zaznaczyć, iż uzupełniającą rolę w tym miejscu może odgrywać zarówno analiza wielkości funduszy własnych, jak i struktury majątkowo-kapitałowej banku.

Według danych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego współczynnik wypłacalności w 2009 roku w bankach komercyjnych wzrósł z 11,2% do 13,2%, w bankach spółdzielczych z 13,1% do 13,4%. Współczynnik ten był wyższy niż 15% w 19 bankach komercyjnych oraz w 280 bankach spółdzielczych. Większość banków komercyjnych (30) wykazała współczynnik wypłacalności w granicach: 8%-15%, w tym przedziale ulokowały się również wszystkie pozostałe banki spółdzielcze¹⁸.

Zgodnie z najnowszymi danymi Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego średni współczynnik wypłacalności na koniec 2010 roku wyniósł 13,8%. Dla polskiego sektora bankowego był to wynik wyższy od prognozowanego o 0,9 pp., co było skutkiem mniejszego od przewidywanego (o 8,9%) sumarycznego wymogu kapitałowego sektora oraz wyższych (o 2,6%) funduszy własnych banków. Natomiast w 2011 roku planowany jest wzrost funduszy własnych banków o 5,2% (z 94 mld do 98 mld), przy jednoczesnym wzroście całkowitego wymogu kapitałowego (o 12,5%). Fakt ten skutkować będzie obniżeniem się średniej wartości współczynnika wypłacalności dla sektora bankowego z 13,8% na koniec 2010 roku do poziomu 12,9% na koniec 2011 roku.

4. Korelacja współczynnika wypłacalności i wskaźnika marży odsetkowej na przykładzie polskiego sektora bankowego

W ramach przeprowadzonych badań zebrano informacje dotyczące kształtowania się współczynnika wypłacalności oraz wskaźnika marży odsetkowej w polskim sektorze bankowym w 2009 roku. Według danych Narodowego Banku Polskiego

¹⁶ M. Iwanicz-Drozdowska, *Metody...*, op. cit., s. 73-74.

¹⁷ E. Orehwa-Maliszewska, E. Worobiej, *Sprawozdawczość i analiza*, op. cit., s. 77.

¹⁸ Raport o sytuacji banków w 2009 r., Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Warszawa 2010.

na 31.12.2009 r. w Polsce, w sektorze bankowości komercyjnej spośród 64 banków prowadzących działalność operacyjną funkcjonowało 46 banków krajowych oraz 18 instytucji kredytowych¹⁹. Natomiast w sektorze bankowości spółdzielczej działalność prowadziły 3 banki zrzeszające oraz 576 banków spółdzielczych prowadzących działalność operacyjną. Na skutek przeprowadzonych czynności przeanalizowano kształtowanie się ww. wskaźników w bankach krajowych oraz bankach zrzeszających. Z dostępnych źródeł informacji otrzymano kompletne dane dla 36 banków: 34 banków krajowych (w tym 12 instytucji notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie) oraz 2 banków zrzeszających.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż informacje dotyczące kształtowania się marż odsetkowych w polskim sektorze bankowym pochodzą z bazy Bankscope, która jest globalną bazą danych źródłowych. Zawiera ona szczegółowe i aktualne informacje dotyczące ponad 23 000 banków oraz narzędzia statystyczne do analizy danych. Poza informacjami kontaktowymi, klasyfikacją banku i jego miejscem w rankingach, baza zawiera informacje z audytu oraz informacje o głównych udziałowcach i strukturze organizacyjnej instytucji bankowych. Natomiast dane dotyczące wysokości współczynników wypłacalności otrzymano na podstawie analizy rocznych raportów finansowych polskich banków komercyjnych.

Kształtowanie się wysokości marż odsetkowych oraz współczynnika wypłacalności na koniec 2009 roku w przebadanych instytucjach bankowych przedstawiono w tab. 1.

Tabela 1. Współczynnik wypłacalności i wskaźnik marży odsetkowej w sektorze bankowym w 2009 r.

Lp.	Nazwa banku	notowany na GPW	współczynnik wypłacalności (%)	wskaźnik marży odsetkowej (%)
1	Alior Bank SA		57,00	2,74
2	Allianz Bank Polska SA		54,00	0,31
3	Bank Polskiej Spółdzielczości SA		9,70	1,28
4	Bank BPH SA	tak	12,29	4,31
5	Bank DnB NORD Polska SA		12,60	1,96
6	Bank Gospodarki Żywnościowej SA		11,60	2,09
7	Bank Gospodarstwa Krajowego		13,03	1,71
8	Bank Handlowy w Warszawie SA	tak	16,76	4,52
9	Bank Millennium SA	tak	10,36	1,39
10	Bank Ochrony Środowiska SA	tak	12,80	2,21

¹⁹ www.nbp.pl, Raport o funkcjonowaniu systemu bankowego Polsce w 2009 roku.

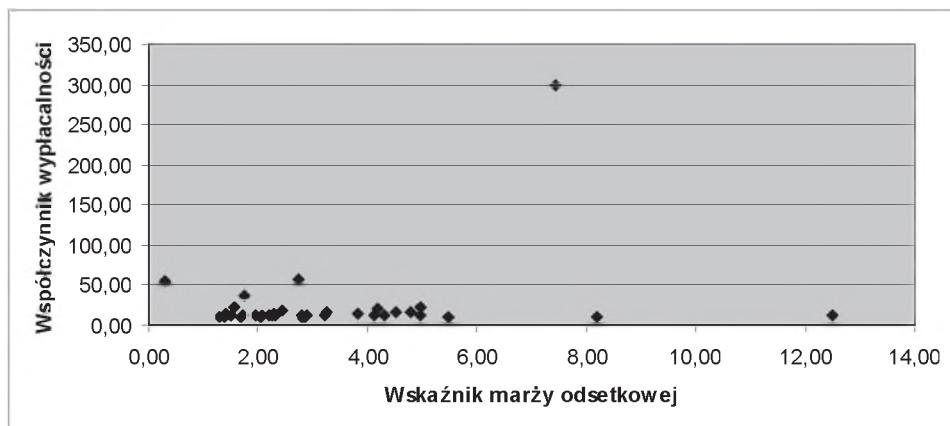
Lp.	Nazwa banku	notowany na GPW	współczynnik wypłacalności (%)	wskaźnik marży odsetkowej (%)
11	Bank Pocztowy SA		16,00	4,79
12	Bank Polska Kasa Opieki SA	tak	15,64	3,24
13	Bank Zachodni WBK SA	tak	12,34	3,23
14	BRE Bank Hipoteczny SA		11,51	1,50
15	BRE Bank SA	tak	11,73	2,31
16	Mercedes-Benz Bank Polska SA		12,53	4,96
17	Deutsche Bank PBC SA		8,74	2,82
18	Deutsche Bank Polska SA		23,00	1,57
19	DZ Bank Polska SA		12,97	2,27
20	Euro Bank SA		10,49	8,19
21	FCE Bank Polska SA		299,00	7,43
22	Fiat Bank Polska SA		20,46	4,19
23	Fortis Bank Polska SA	tak	13,28	2,29
24	Gospodarczy Bank Wielkopolski SA		10,60	1,70
25	HSBC Bank Polska SA		21,60	4,97
26	ING Bank Śląski SA	tak	11,24	2,81
27	INVEST - BANK SA		11,14	5,49
28	Kredyt Bank SA	tak	12,13	2,90
29	LUKAS Bank SA		12,51	12,49
30	Nordea Bank Polska SA	tak	9,76	2,04
31	Pekao Bank Hipoteczny SA		17,43	2,43
32	Polski Bank Przedsiębiorczości SA		37,44	1,76
33	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA	tak	14,28	3,81
34	Rabobank Polska SA		15,00	1,43
35	Raiffeisen Bank Polska SA		12,24	2,20
36	Volkswagen Bank Polska SA		11,87	4,12

Źródło: Baza danych Bankscope oraz roczne sprawozdania finansowe banków.

Stopień zależności liniowej pomiędzy badanymi cechami, tj. współczynnikiem wypłacalności a wskaźnikiem marży odsetkowej wyznaczono z wykorzystaniem współczynnika korelacji Pearsona. Współczynnik ten jest miarą siły związku liniowego pomiędzy badanymi cechami i przyjmuje wartości z przedziału $[-1,0; 1,0]$ ²⁰. Znak współczynnika korelacji informuje o kierunku korelacji, natomiast jego bezwzględna wartość o sile związku. W przypadku, gdy wartość współczynnika wynosi 1 lub -1, to pomiędzy badanymi zmiennymi istnieje zależność w postaci funkcji liniowej. W sytuacji, gdy wartość współczynnika wynosi 0, to wówczas badane zmienne nie są ze sobą skorelowane. Ponadto przyjmuje się, że jeżeli wartość współczynnika korelacji wynosi²¹:

- a) mniej niż 0,2, to oznacza brak zależności liniowej pomiędzy badanymi zmiennymi;
- b) 0,2-0,4 – istnieje niska zależność liniowa;
- c) 0,4-0,7 – zależność umiarkowana;
- d) 0,7-0,9 – zależność znacząca;
- e) powyżej 0,9 – zależność bardzo silna.

W badanej grupie banków wartość współczynnika korelacji dla analizowanych cech tzn. wskaźnika marży odsetkowej oraz współczynnika wypłacalności wyniosła 0,26. Wartość ta świadczy o istnieniu niewielkiej zależności liniowej pomiędzy badanymi wskaźnikami w grupie analizowanych banków. Korelację współczynnika wypłacalności oraz wskaźnika marży odsetkowej w grupie badanych instytucji bankowych przedstawiono na rys. 1.

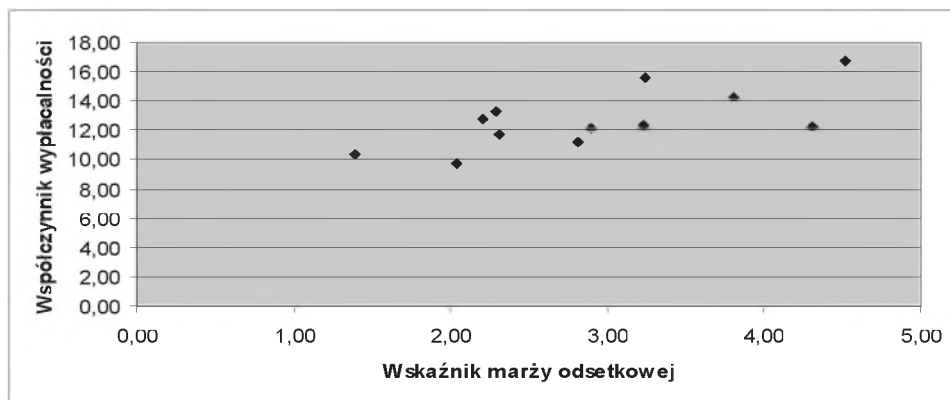
Rys. 1. Korelacja współczynnika wypłacalności i wskaźnika marży odsetkowej w bankach w 2009 roku

Źródło: Opracowania własne.

²⁰ S. Ostasiewicz, Z. Rusnak, U. Siedlecka, *Statystyka. Elementy teorii i zadania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1998, s. 274-277.

²¹ *Ibid.*, s. 276.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w przypadku banków notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie wartość współczynnika korelacji wyniosła już 0,69. (rys. 2).

Rys. 2. Korelacja współczynnika wypłacalności i wskaźnika marży odsetkowej w bankach notowanych na GPW

Źródło: Opracowania własne.

Fakt ten świadczy o istnieniu umiarkowanej zależności liniowej pomiędzy wskaźnikiem marży odsetkowej a współczynnikiem wypłacalności wśród tej grupy instytucji bankowych. Zaskakujące jest, iż w przypadku obu analizowanych grup instytucji bankowych wartość współczynnika korelacji jest dodatnia. Korelacja dodatnia występuje wtedy, gdy wzrostowi wartości jednej cechy odpowiada wzrost średnich wartości drugiej cechy. W kontekście przeprowadzonych badań fakt ten oznacza, iż im bardziej wypłacalny jest dany bank, tym bardziej jest on efektywny finansowo. Z drugiej jednak strony należałoby przypuszczać, iż zależność pomiędzy stopniem bezpieczeństwa banku a jego efektywnością finansową powinna charakteryzować się korelacją ujemną. W takiej sytuacji wzrostowi wartości jednej cechy powinny odpowiadać spadki średnich wartości drugiej cechy. Można zatem domniemywać, iż dobór wskaźników nie oddaje w pełni ich charakterystyk. Zatem z dużą dozą ostrożności należy wykorzystywać współczynnik wypłacalności jako podstawowy wskaźnik do oceny poziomu bezpieczeństwa danego banku. Dużą uwagę należy również zwrócić na zastosowanie wskaźnika marży odsetkowej jako podstawowego i jedyne go w ocenie efektywności finansowej danej instytucji.

Podsumowanie

Współczynnik wypłacalności oraz wskaźnik marży odsetkowej to obecnie podstawowe wskaźniki wykorzystywane w ocenie funkcjonowania sektora bankowego.

Współczynnik wypłacalności jako miara poziomu bezpieczeństwa banku, natomiast wskaźnik marży odsetkowej jako miara jego efektywności finansowej. Na skutek przeprowadzonych badań podjęto próbę zbadania stopnia zależności pomiędzy ww. zmiennymi w grupie wybranych banków. Obliczone współczynniki korelacji świadczą o istnieniu niewielkiej dodatniej zależności liniowej pomiędzy badanymi zmiennymi w grupie wszystkich przebadanych banków oraz o umiarkowanej dodatniej zależności liniowej w grupie banków notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zatem wyniki badań okazały się zaskakujące i odmienne od tych, jakie przypuszczano uzyskać. Stąd też bardzo ostrożnie należy wykorzystywać współczynnik wypłacalności oraz wskaźnik marży odsetkowej jako podstawowe i jedyne wskaźniki do oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej danego banku.

Net interest margin and solvency ratio as exemplified by the bank sector in Poland

The article presents issues concerning the relationship between the basic indicators used in the ratio analysis. Therefore, an attempt was made to examine the relationship between the bank's security and its financial performance. An analysis which includes development of the ratio of net interest margin and solvency ratios in the Polish banking sector was made. To this purpose, the financial data from the database Bankscope and annual financial statements of these institutions was used. The degree of dependence between the analyzed variables were examined using the correlation coefficient. Selection of indicators has not been chosen randomly. Solvency ratio is one of the basic indicators of bank's security level. Its minimum value is specified by statute. The ratio of net interest margin is one of the main measures of financial performance in the whole banking institution.